

Ishonch

2019 йил 16 июнь • якшанба • № 74 (4203)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОСИЁДА ҲАМКОРЛИК ВА ИШОНЧ ЧОРАЛАРИ БЎЙИЧА КЕНГАШНИНГ БЕШИНЧИ САММИТИДАГИ НУТҚИ

(Душанбе шаҳри, Тожикистон Республикаси, 2019 йил 15 июнь)

Муҳтарам Эмомали Шарипович!
Ҳурматли делегациялар раҳбарлари!

Хонимлар ва жаноблар!
Тожикистон Республикаси Президенти муҳтарам Эмомали Раҳмонга Саммитни юксак даражада ташкил этгани учун алоҳида миннатдорлик изҳор қилмоқчиман.

Бугунги кунда Кенгаш Осиеда умумий ва бўлинмас хавфсизлик ҳудуди яратиш учун нуфузли халқаро платформа ҳисобланади.

Ҳурматли Саммит иштирокчилари!

Замонавий халқаро муносабатлар тизими тобора ортиб бораётган беқарорлик ва қутилмаган ҳодисалар билан изоҳланади.

Улкан иқтисодий ва интеллектуал салоҳиятга эга Осие қитъаси мамлакатлари жиддий хатарларга дуч келмоқда.

Бу, аввало, экология, демография, миграция, ҳаёт ва таълим даражаси пастлиги муаммоларидир. Улар ижтимоий низоларнинг асосий манбаи, экстремизм ва терроризм мафкураси тарқалиши учун шароит яратадиган муҳитдир. Айниқса, ёшлар ўртасидаги радикаллашув жараёни ташвиш уйғотади.

Бироқ энг муҳими, бугунги кунда жаҳон ишонч инқирозига юз тутмоқда. Зеро, мамлакатлар ва халқлар ўртасидаги ишонч хавфсизлик ва барқарорликнинг энг муҳим шартидир.

Барчамиз жаҳон куч марказлари ўртасида рақобат кучайиб бораётганининг гувоҳи бўлмоқдамиз. Боз устига, айрим экспертлар, у ҳатто ошқора қуролли тўқнашувга айланиб кетиш эҳтимолини ҳам инкор этмайди.

Энг даҳшатлиси, жамоат онгидида ушбу глобал хатарнинг улкан хавфини ҳис қилиш сусайиб бормоқда.

Назаримизда, ишонч инқирозини бартараф этиш ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида, биринчи навбатда, инсон капиталини ривожлантириш учун қулай шароитлар яратиш зарур.

Шу муносабат билан ўзаро ҳурмат ва жамоавий масъулиятга асосланган кенгашимиз фаолияти ҳар қачонгидан ҳам долзарб аҳамият касб этмоқда.

Ҳурматли делегациялар раҳбарлари!

Осиеда ишонч муҳити ва хавфсизлики янада мустаҳкамлаш учун қуйидаги чора-тадбирларни амалга ошириш муҳим.

Биринчидан, Афғонистондаги вазиятни тартибга солиш Осие минтақасидаги барқарорликнинг муҳим омили ҳисобланади.

Биз тинчликка эришишга қаратилган ҳар қандай форматдаги музокараларни қўллаб-қувватлаймиз.

Бу борада Россия, Хитой ва Қўшма Штатлар иштирокида Афғонистон бўйича уч томонлама учрашувлар натижаларини мамнуният билан қайд этамиз.

Афғонистонда тинчлик ўрнатиш ва ушбу мамлакатда йирик инфратузилма лойиҳаларини амалга ошириш бутун минтақа учун янги стратегик имкониятлар яратишини алоҳида қайд этмоқчиман.

Иккинчидан, ёшлар салоҳиятини рўйбга чиқариш учун қулай шароит яратиш, уларнинг радикаллашувига қарши курашиш ва сифатли таълим олиш имкониятларини кенгайтириш ҳам алоҳида аҳамият касб этади.

Бизнинг ташаббусимиз билан БМТ Бош Ассамблеясининг «Маърифат ва диний бағрикенглик» резолюцияси қабул қилинган, шунингдек, Ёшлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенция ишлаб чиқилмоқда.

Биз фан, таълим соҳалари ва маданий-гуманитар йўналишдаги ҳамкорликнинг мувофиқлаштирувчиси бўлишга тайёرمىз. Халқ дипломатияси доирасидаги алоқаларни, жумладан, туризм бўйича форумларни ташкил этиш орқали фаоллаштиришни муҳим деб ҳисоблаймиз. Шубҳасиз, бу халқларимиз ўртасидаги ишонч ва ўзаро англашувнинг мустаҳкамлашига хизмат қилади.

Учинчидан, динлараро ҳамжиҳатлиқни мустаҳкамлаш, маърифат ва маданиятларни ўзаро бойитиш масалалари бўйича тизимли мулоқотни йўлга қўйишни таклиф қиламиз.

Хусусан, Тошкентдаги Ўзбекистон ислом цивилизацияси маркази ва Самарқанддаги Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази

бунинг учун самарали платформа бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Тўртинчидан, ўзаро иқтисодий алоқалар ва минтақавий савдонинг ривожлантириш борасидаги сазй-ҳаракатларни кучайтириш лозим.

Бунда, аввало, бутун минтақанинг транзит ва иқтисодий салоҳиятини тўлиқ рўйбга чиқариш имконини берадиган устувор инфратузилма лойиҳалари ҳақида сўз бормоқда.

Бешинчидан, шериклиқни бизнес даражасида ривожлантириш барқарор иқтисодий тараққиёт драйвери ҳисобланади.

Ҳамкорлик концепциясига мувофиқ, ушбу соҳада Кичик бизнес бўйича минтақавий форум таъсис этишни таклиф қиламиз.

Ва ниҳоят, бугунги кунда тобора кескин тус олаётган экологик хатарлар ҳам хавфсизлик ва барқарор тараққиётга жиддий таҳдиддир. Орол муаммоси глобал миқёсдаги экологик ва гуманитар ҳалокатдир. У аллақачон Оролбўйи аҳолиси генотонди, ҳаёти ва соғлиғи билан боғлиқ аянчли оқибатларга олиб келди.

Орол инқирози оқибатларини бартараф этиш учун сазй-ҳаракатларни бирлаштириш лозим, деб ҳисоблаймиз.

Айни шу мақсадда Ўзбекистон ташаббуси билан БМТ шафелигида донорлик маблағларини жалб қилиш ва Оролбўйи минтақасида аниқ лойиҳаларни амалга ошириш учун кўп шериклик асосидаги Траст фонди ташкил этилди.

Муҳтарам делегациялар раҳбарлари!

Ҳурматли Кенгаш иштирокчилари!

Барчамиз **хавфсизлик – яхлит тушунча ва ишонч эса унинг фундаментал асоси** эканини яхши англаймиз.

Бу борада Осие минтақасидаги ҳамкорликнинг мавжуд динамикасини сақлаб қолиш муҳим.

Ҳамкорликда изланиш ва ўзаро манфаатли қарорлар қабул қилиш тинчлик, барқарорлик ва тараққиётни таъминлаш сингари эзгу мақсадларимизга эришиш имконини беради.

Этиборингиз учун раҳмат.

ЎЗАРО ИШОНЧ – ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ

Душанбе, 15 июнь. ЎзА махсус муҳбири Матназар ЭЛМУРОДОВ хабар қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Осиеда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгашнинг бешинчи саммитида иштирок этиш учун 14-15 июнь кунлари Душанбе шаҳрида бўлди.

Осие – турли дин ва маданиятлар бешиги, улкан табиий ресурсларга бой, инсон капитали ва иқтисодий жиҳатдан жуда тез ўсаётган минтақа. Жаҳонда глобаллашув кескин тус олган бугунги кунда қитъа давлатларини қатор муаммолар ва турли кўри-нишдаги таҳдидлардан холи, деб бўлмайди.

Жумладан, халқаро терроризм, диний экстремизм, одам савдоси ва трансмиллий жиноятчилик, иқтисодий бухронлар, экологик ва гуманитар инқирозлар қитъа мамлакатлари олдига ўзаро ва кўп томонлама сиёсий мулоқотлар орқали тинчлик ва хавфсизлиқни мустаҳкамлаш, барқарор ривожланишга эришиш мақсадларини қўймоқда. Осиеда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгаш (ОХИЧК) шу жиҳатдан давлатлараро ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш, тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлашга қаратилган халқаро платформа саналади.

Минтақада тинчлик, хавфсизлик ва барқарорлиқни таъминлаш бўйича ёндашувларни ишлаб чиқиш, оммавий қирғин қуроллари тарқалишининг олдини олиш, терроризмнинг барча шакл ва кўринишлари, наркотик моддаларнинг ноқонуний айланishiга қарши курашиш, аъзо давлатлар ўртасида иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳамкорлиқни кенгайтириш ОХИЧКнинг асосий мақсадлари ҳисобланади.

Кенгашга бугунги кунда Осие қитъаси ҳудуди ва аҳолисининг 90 фоизини қамраган 27 давлат аъзо. Саккиз мамлакат ва бешта нуфузли халқаро тузилма, жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Араб давлатлари лигаси, Халқаро меҳнат ташкилоти, Туркий тили мамлакатлар Парламент ассамблеяси унинг кузатувчиларидир.

Ҳар тўрт йилда ўтадиган кенгаш саммитига шу вақтга қадар Қозғоғистон, Туркия ва Хитой Халқ Республикаси раислик қилган. 2018-2020 йилларда Тожикистон Республикаси кенгаш раиси сифатида фаолият олиб бормоқда.

Осиеда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгашнинг бешинчи саммити «Хавфсиз ва янада раванқ топган минтақа сари ягона ёндашув» мавзусида ташкил этилди.

Саммитнинг асосий тадбирлари 15 июнь кунини Душанбе шаҳридаги «Қўҳи Наврўз» саройида бўлиб ўтди. Унда кенгашга аъзо ва кузатувчи мамлакатлар, шунингдек, халқаро ва минтақавий ташкилотлар вакиллари билан иборат 30 дан зиёд делегация иштирок этди.

Дастлаб делегациялар раҳбарлари суратга тушиш маросимида қатнашди. Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон саммитни кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Осиеда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгашнинг бешинчи саммитида нутқ сўзлади ҳамда иштирокчи мамлакатларнинг тинчликни мустаҳкамлаш, ижтимоий-иқтисодий тараққиётни рағбатлантириш борасидаги сазй-ҳаракатларини бирлаштиришга қаратилган қатор муҳим ташаббусларни илгари сурди.

Давлатимиз раҳбари замонавий халқаро муносабатлар тизими тобора ортиб бораётган беқарорлик ва қутилмаган ҳодисалар билан изоҳланаётганини таъкидлади. Улкан иқтисодий ва интеллектуал салоҳиятга эга Осие қитъаси мамлакатлари жиддий хатарларга дуч келмоқда. Бу, аввало, экология, демография, миграция, ҳаёт ва таълим даражаси пастлиги муаммоларидир. Улар ижтимоий низоларнинг асосий манбаи, экстремизм ва терроризм мафкураси тарқалиши учун шароит яратадиган муҳитдир. Айниқса, ёшлар ўртасидаги радикаллашув жараёни ташвиш уйғотади.

Бугунги кунда жаҳон ишонч инқирозига юз тутмоқда. Аслида, мамлакатлар ва халқлар ўртасидаги ишонч хавфсизлик ва барқарорликнинг энг муҳим шартидир. Назаримизда, ишонч инқирозини бартараф этиш ва хавфсизлиқни мустаҳкамлаш учун, биринчи навбатда, инсон капиталини

ривожлантиришга қулай шароит яратиш зарур. Шу муносабат билан ўзаро ҳурмат ва жамоавий масъулиятга асосланган кенгашимиз фаолияти ҳар қачонгидан ҳам муҳим бўлиб бормоқда, деди Шавкат Мирзиёев.

Давлатимиз раҳбари хавфсизлик бўлинмас, ишонч унинг фундаментал асоси эканини таъкидлади.

Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон тинчликка эришишга қаратилган ҳар қандай форматдаги музокараларни қўллаб-қувватлашини таъкидлади. Афғонистонда тинчлик ўрнатиш ва ушбу мамлакатда йирик инфратузилма лойиҳаларини амалга ошириш бутун минтақа учун янги стратегик имкониятлар очади.

Ёшлар салоҳиятини рўйбга чиқариш учун қулай шароитлар яратиш, уларнинг радикаллашувига қарши курашиш ва сифатли таълим олиш имкониятларини кенгайтириш ҳам барқарорлик ва фаровонликнинг муҳим шартларидан.

Президенти ташаббуси билан БМТ Бош Ассамблеясининг «Маърифат ва диний бағрикенглик» резолюцияси қабул қилинган, шунингдек, Ёшлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенция лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда.

Шу муносабат билан давлатимиз раҳбари Ўзбекистон фан, таълим соҳаларидаги ва маданий-гуманитар йўналишдаги ҳамкорликнинг мувофиқлаштирувчиси бўлишга тайёр эканини билдирди. Мамлакатимиз халқ дипломатияси доирасидаги алоқаларни, жумладан, туризм бўйича форумларни ташкил этиш орқали фаоллаштиришни муҳим деб ҳисоблайди.

Шубҳасиз, бу халқларимиз ўртасидаги ишонч ва ўзаро англашувнинг ошишига хизмат қилади, деб таъкидлади давлатимиз раҳбари.

Шавкат Мирзиёев динлараро ҳамжиҳатлиқни мустаҳкамлаш, маърифат ва маданиятларни ўзаро бойитиш масалалари бўйича тизимли мулоқотни йўлга қўйишни таклиф этди.

2

Шерзод ШЕРМАТОВ,
Халқ таълими вазири:

СИФАТ, АДОЛАТ, ШАФФОФЛИК

фаолиятимиз ана шу
тамомийларга асосланган

Бугун ижтимоий тармоқларда ҳам, жамоатчилик ичиди ҳам энг кўп тилга олинаётган мавзулардан бири халқ таълими тизими билан боғлиқ. Мактабларга қабул, ўқитувчиларнинг обрўси, мактаб кийимлари ва ҳоказолар... Очиғини айтиш керак, ислохотларга турлича муносабатлар билдирилмоқда. Ёқлайдиганлар ҳам кўп, танқид қилаётганлар ҳам йўқ эмас. Аслида бу ислохотлардан қандай мақсад кўзланган, халқ таълими соҳаси қачон халқ кўнглига яқин бўлади? Бугунги ўзгаришлардан нималар кутилмоқда?

Халқ таълими вазири Шерзод Шерматов билан шу каби саволлар, тизимдаги муаммолар ва уларнинг ечими ҳақида суҳбатлашдик.

» 4

Эврил ТУРОН

(Давоми. Бошланиш
олдинги сонларда)

БОҒДОН БЎСАҒАСИДАГИ МУЛОҲАЗАЛАР

Эрталаб Меҳрибон Абдурахмон (Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмасининг Жиззах вилояти бўлими бошлиғи) сим қоқиб, ҳокимият биносининг олдида мени кутишини маълум қилди.

Хонбандидан Амир Беркиннинг машинасида Боғдон тоғининг шундай этагида жойлашган туман маркази сари елди.

Болалигимда бу чағир тошли йўлдан кўп юрганман: яёв, отда, эшакда. Ўша-ўша манзара: тоғ, қўл, сахро: узун-узун минг йиллар кеч-

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
йўлланмаси билан

Олтин йўлка

(эссе)

са-да, бу ерда ҳеч нарса ўзгармаган. Тангри уни қандоқ яратган бўлса, шундоқлигича турибди. Фасллар ҳам қадимда қандоқ айланган бўлса, ҳозир ҳам шундоқ айланади: шамол, бўрон, қор, ёмғир, жазирамалар... Кўкда бу қирлар кўкка қиради, ёзда қов-жаирайди. Шундан ўзга ўзгариш сезилмайди. Бир оғоч ўсмайди. Сув бу ерга етиб келмайди. Тоғ тугаши билан тугайди. Бироқ улус кўпайиб борапти.

Мен Боғдонда 27 йил бўлдим. Шунга бу ҳол аниқ сезилади. Одамлар ўзларича тоғ оралари, этакларига бошпаналар қуриб олишган. Газ, сувдан мосуво бошпаналар...

Иш йўқ. Йўлга пул топганлар очун кентларига иш излаб кетишган: мардикорликка. Тўқилиб тугаган тирикчиликларини бутлаш учун.

103 йил илгари (1916 йил) жиззахликлар мардикорликка қарши бош кўтарган. Демак, эл тўқ бўлган. Орадан юз йил кечгач эса бунинг акси: мардикорлик деса, эл оёғини қўлига олиб югуради. Демак, эл оч.

... Йўлда давом этапмиз. Оралиқ бор-йўғи 9 қақирим. Ўй-хаёл билан туман этагига, беадоқ бўшлиққа келиб тўхтадик. Эски замонларда бу юрт Боғдон деб аталган. Салжуклар фарбу шарққа юриш қилишдан олдин Боғдон тоғи пойида талай йил ҳарбий машқ ўтказишган. Сўнг улуғ куч билан форс юрти сари от суришган ва уни олишган. Сўнг арабни... Сўнг Византияни...

Боғдон эли бир туғишган Салжуклар авлодидир. Улар ҳамон эски ўғиз лаҳжасида сўзлайдилар. Бу лаҳжага ўхшаш лаҳжа Марказий Осиеда йўқ.

3

Самарқанд
вилояти

Беларусь Агротранс мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вакиллари Самарқанд шаҳрида бўлишди.

Дўстона мулоқотлар

Ташриф доирасида меҳмонлар Самарқанд давлат ветеринария институти касаба уюшмаси ташкилоти фаолияти билан танишди. Институт олимлари, талаба ёшлари билан учрашув ўтказди.

Учрашувда Беларусь Агротранс мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси Николай Лабушау ўз юртида соҳа ходимларига яратилган шарт-шароит, уларни ижтимоий, иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида сўзлаб берди.

Меҳмонлар институт олимлари ва талабалари изланишлари, соҳага олиб кирилаётган инновацион ғоялар мажмуаси билан ҳам танишди.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«ISHONCH»

Тадбир

Беш ташаббусдан хабардормисиз?

Қибрай туманидаги 3-умумтаълим мактабида ташкил қилинган «Ёш авлод» номли соғломлаштириш майдончасида болаларга Президентимизнинг ижтимоий ва маънавий-маърифий соҳаларга оид 5 та муҳим ташаббуси мазмун-моҳиятини тарғиб қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Жумладан, ёшлар жисмоний чиниқиши, ўз қобилиятини намоён қилиши учун улар пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманидаги спорт мажмуаси ва «Локомотив» стадионига олиб борилади.

Ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш мақсадида «Ботаника санаторийси» кутубхонасига ҳамда Қибрай тумани кўзи оғизлар кутубхонасига саёхат уюштирилди.

Тарғибот

Комиллик сари

«Ботаника» санаторийсида «Мовароуннаҳр» нашриёти билан ҳамкорликда ходимлар ва дам олувчилар учун очик китоб маҳсулотлари савдо ярмаркаси ташкил этилди.

Ярмаркада нашриётда чоп этилаётган китоблар, нашриёт фаолияти ва яқин ойларида режалаштирилаётган босма маҳсулотлар ҳақида маълумот берилди. Нашриётлар билан ҳамкорликда амалга оширилаётган бу каби мулоқотлар дам олувчилар ҳамда санато-

рий ходимлари учун ҳам қўлайлик, ҳам маънавий озука беради, аҳоли ўртасида китобхонлик маданияти янада ошишига кўмаклашади.

Севара ЭШОНҚУЛОВА,
«Ботаника санаторийси»
МЧЖ ходими

Ўқиш ва изланишга ундади

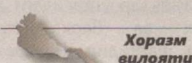
Ургут туманидаги «Чорчинор» ёзги соғломлаштириш оромгоҳида ўтказилган тadbир «Бутунжаҳон болалар меҳнатига қарши кураш кунига» бағишланди.

Анжуманда иштирокчиларга мавзуга дахлдор масалалар бўйича кенг тушунчалар берилди. Агротизимда болалар меҳнати ва уларнинг бунга ёндашувдаги ҳуқуқлари слайдлар ёрдамида акс эттирилди.

Болалар меҳнатига бағишланган тadbирни ёшлар руҳига мос тарзда ўтказишга ҳаракат қилдик, – дейди Самарқанд вилояти касба уюшма ташкилотлари бирлашмаси бўлим мудири Зухра Маматқулова. – Тadbир доирасида спорт тadbирлари, маҳорат дарслари ҳамда ижодкор болаларнинг чиқишлари ташкил этилди.

Истеъдодли дам олувчиларнинг мўйқалам соҳасидаги иқтидорлари синовдан ўтказилди. Оромгоҳдаги бадиий тўғарак аъзолари тайерлаган концерт дастури эса барчага манзур бўлди.

Махлиё РАЗЗОҚОВА,
Самарқанд вилояти
касба уюшма ташкилотлари
бирлашмаси мутахассиси

Хоразм вилояти касба уюшма ташкилотлари бирлашмасининг «Хива гулшани» оромгоҳида «Бутунжаҳон болалар меҳнатига қарши кураш кунига» муносабати билан ташкил қилган тadbир барчада катта таассурот қолдирди.

Болаликка ҳеч нарса соя солмайди

Анжуманда вилоят касба уюшма ташкилотлари бирлашмаси раиси Даврон Аллакулиев мамлакатимизда келажақ эгаларининг ҳар томонлама комил инсонлар бўлиб вояга етишлари учун яратилган шарт-шароитлар, хусусан, болалар меҳнатига йўл қўйилмаслиги, аксинча, уларнинг яйраб улғайишларини таъминлаш борасида кўплаб чора-тadbирлар

қўйилаётгани, буни жаҳон ҳамжамияти ҳам эътироф қилгани ҳақида тўхталиб ўтди.

Ўзбекистон халқ бахшиси Норбек Абдуллаев болаликда ёд олган шеърларидан то машхур дostonларгача ўқиб берди. Болажонлар бахшига жўровоз бўлдилар.

Оғир атлетикачи спортчи ёшлар, республика чемпионлари Сарвар Жуманиезов ва Отахон

Илғор механиклар беллашуви

Қаршидаги «Gissarneftgaz» қўшма корхонасида «Энг фаол ёш ишчи касб эгаси» кўрик-танловининг республика босқичи бўлиб ўтди. Унда «Нефт ва газни қайта ишлаш машина ва жиҳозлари механиги» номинацияси голиблари аниқланди.

Яқиний натижаларга кўра, «Муборак газни қайта ишлаш заводи» МЧЖ 18-цехи технологик компрессорлар машинисти Мирқосим Нурманов биринчи, Урганч нефть ва газ саноати касб-хунара коллежи ўқувчиси Жавоҳирбек Абдулманов учинчи, Жамшид Кенегесов иккинчи, Бухоро нефть ва газ саноати касб-хунара коллежи ўқувчиси Жавоҳирбек Абдулманов учинчи ўринга лойиқ кўрилди.

Голиб ва совриндорларга ҳамда уларнинг устозларига диплом ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

Нефт ва газ соҳасида ишлаш – менинг энг катта орузум, – дейди Жамшид Кенегесов. – Танлов асносида касба оид меҳнат муҳофазаси, хавфсизлик техникаси бўйича билимларимизни ҳам мустаҳкамладик. Мақ-

садим – келажақда тахсилни давом эттириб, моҳир мутахассис бўлиб етишим.

Тadbирда Нефт, газ ва геология ходимлари касба уюшмаси Республика кенгаши раиси ўринбосари Ғофуржон Ҳамидов иштирок

этди ва ёш ишчи касб эгаларига нафақат республика, балки халқаро миқёсдаги танловларда ҳам кўпдан-кўп ютуқларни қўлга киритишига ишонч билдирди.

Акмал АБДИЕВ,
«ISHONCH»

Танлов

Ўқув

Барча корхона, ташкилот ва муассасаларда ишчи-ходимлар меҳнатини муҳофазат қилиш масаласи муҳим аҳамиятга эга. Шу маънода бошланғич касба уюшма ташкилотлари меҳнат муҳофазасини ташкил этиш бўйича жамоатчилик назоратини йўлга қўйиш масаласига катта эътибор қаратмоқда. Айниқса, энергетика соҳаси корхоналарида меҳнатни муҳофазат қилиш ва хавфсизлик техникаси бўйича масъул ходимларнинг ўз вазифасига жиддий ёндашуви ўта муҳимдир.

Вакиллар малакаси оширилди

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Ўқув марказида касба уюшмаларининг меҳнатни муҳофазат қилиш бўйича вакиллари учун ташкил этилган ўқувлар чоғида меҳнат қонунчилиги ва муносабатларини тартибга солиш, меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишда жамоа шартномасининг ўрни, бахтсиз ҳодисалар ва ходимлар саломатлигининг бошқа хил зарарланишларини текшириш ва ҳисобга олиш, касб касалликлари, уларни диагностика, экспертиза ва реабилитация қилиш, касба уюшма ташкилотларида электрон ҳужжат айланиш тизимини жорий этиш, касба уюшма аъзолик бадалларини тақсимлаш, касба уюшма бюджетни маблағларидан мақсадли ва самарали фойдаланиш, санаторий йўлланмаларини олиш ва бериш тартиби каби мавзуларда машғулотлар ўтказилди. Шу билан бирга, Президентимизнинг Олий Мажлиси Мурожаатномасида белгиланган устувор йўналишлар, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси, бандлик ва ижтимоий ҳимоя соҳасида касба уюшмасининг вазифалари, Халқаро меҳнат ташкилотининг мамлакатимиз ратификация қилган Конвенциялари ва уларни касба уюшмаларида қўллаш амалиёти, мамлакатимизда диний баркинглик, этиқод эркинлиги ва миллатлараро тотувлик ҳақида кенг тушунча берилди.

Ўқув давомида тингловчилар «Тошкент иссиқлик электр маркази» АЖга амалий машғулот ўташ, ўзаро фикр ва тажриба алмашиш учун олиб борилди. Муқимий номидаги Ўзбекистон давлат мусикали театридаги спектакль томошаси эса ўзига хос маънавий-маърифий дарс вазифасини ўтади.

Машғулотлар якунида тингловчиларнинг олган билимлари бўйича тест синовлари ўтказилди. Сўнгра тармоқ касба уюшмаси Республика кенгаши ва Ўқув маркази раҳбарияти иштирокида давра суҳбати ташкил этилиб, тингловчиларга тест натижалари бўйича гувоҳномалар топширилди.

Ўз мухбиримиз

ЎЗАРО ИШОНЧ – ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ

1

Тошкентдаги Ўзбекистон ислом цивилизацияси маркази ва Самарқанддаги Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази бунинг учун самарали платформа бўлиб хизмат қилиши мумкинлиги таъкидланди.

Иқтисодий ўзаро боғлиқлик ва минтақавий савдони ривожлантириш борасидаги сазй-ҳаракатларни қучайтириш лозимлиги қайд этилди. Бунда, аввало, бутун минтақанинг транзит ва иқтисодий салоҳиятини рўйбга чиқариш имконини берадиган устувор инфратузилма лойиҳаларига эътибор қаратиш лозим.

Шериклики бизнес даражасида ривожлантириш барқарор иқтисодий тараққиёт драйвери ҳисобланади. Ушбу соҳада Ҳамкорлик концепцияси мувофиқ, Кичик бизнес бўйича минтақавий форум таъсис этишни таклиф этамиз, деди Шавкат Мирзиёев.

Саммитда кенгашга аъзо давлатлар делегациялари раҳбарлари Осиёда тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликка таҳдид ва хатарларнинг олдини олиш, иқтисодий ҳамкорликини кенгайтириш, маданий-гуманитар алмашувларни фаоллаштириш юзасидан ўз қарашларини баён этди. Бу борадаги яқдил ёндашувлар, амалий сазй-ҳаракатлар қитъа мамлакатлари ва халқлари фаровонлиги, тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашга хизмат қилиши таъкидланди.

Муҳокамалар якунида Осиёда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгаш бешинчи сам-

митининг декларацияси қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Душанбе шаҳридаги ўзига ажратилган қароргоҳда Бангладеш Халқ Республикаси Президенти Абдул Ҳамидни қабул қилди.

Учрашувда икки томонлама ҳамкорлики, шунингдек, халқаро ва минтақавий ташкилотлар доирасидаги шерикликини кенгайтириш истиқболлари кўриб чиқилди.

Савдо, инвестициялар, қишлоқ хўжалиги, туризм ва гуманитар соҳаларда қўшма лойиҳаларни амалга ошириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Ҳукуматлараро ва идоралараро даражадаги алоқаларни фаоллаштириш ва қўшма тadbирлар ўтказиш тўғрисида келишувга эришилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Осиёда ҳамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгаш саммити доирасида Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғон билан учрашди.

Ўзаро ишонч ва хурматга асосланган Ўзбекистон – Туркия муносабатлари бугунги кунда барча соҳаларда изчил ривожланмоқда. Икки давлат раҳбарларининг мунтазам учрашув ва мулоқотлари бунда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Президентимизнинг 2017 йилда Туркияга, Туркия Президентининг 2018 йилда Ўзбекистонга давлат ташрифи икки томонлама муносабатларда янги даврни бошлаб берди. Томонларнинг муштарак интилиши ва сазй-ҳаракатлари

туфайли мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар янги стратегик шериклик босқичига кўтарилди.

Ўзаро савдо ҳажмини кенгайтириш борасида изчил чора-тadbирлар амалга оширилмоқда. Ўтган йили товар айирбошлаш 40 фоизга ўсиб, 2,2 миллиард долларни ташкил этди. Кейинги бир ярим йилда икки мамлакат сармоясини иштирокида тузилган қўшма корхоналар сони 2 баробар кўпайиб, 1 минг 62 тага етди.

Давлатимиз раҳбари ушбу учрашув Ўзбекистон билан Туркия ўртасидаги ҳамкорликини янада ривожлантириш бўйича фикр алмашиш учун қўлай имконият эканини таъкидлади.

Туркия раҳбари Ўзбекистон билан муносабатлар юксак даражага кўтарилганидан мамнуллигини қайд этиб, халқларимизнинг қардошлиқ ришталарини бундан буён ҳам мустаҳкамлашга тайёрлигини билдирди.

Музокарада савдо, саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт, туризм, илм-фан ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликини ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Ўзаро савдони ошириш ва унинг таркибини кенгайтириш, яқин йилларда товар айирбошлаш ҳажмини 5 миллиард долларга етказиш бўйича аниқ чора-тadbирлар ишлаб чиқиш юзасидан келишиб олинди.

Шу билан Президент Шавкат Мирзиёевнинг Тожикистон Республикасига ташрифи ниҳоясига етди.

ЎЗА

41 Боғдон узун замонлар кечуварида ҳам ўз отини сақлаган. Бирок ўрис босқинида (1866 йил) бу номига ҳам «сунгу санчилган». Яъни унга «волост» қўшим-часи қўшилган: «Боғдон волости».

Шўро даврида (1935 йил 9 февраль) Боғдонга ту-ман мақоми берилган ва у Фориш оти билан ўзгар-тирилган.

Нима учун?
Туман марказидан 40 қақиримча нарида Фориш отли қишлоқ бор. У ерда форслашган Олтибек (турк уруғи номи, Ўғизхон авлоди)лар яшайди. Туманни ташкил этишда олтибеклардан кўпроқ киши қатнаш-ган... Ўшандан буён туман Фориш номи билан ата-лади.

Лекин йиллар кечган тарихий ҳақиқат тикланади. Туман маркази «Боғдон» шаҳарчаси деган ном олди. Бирок эл ҳақиқат тўлиқ тикланишини, туманга «Боғ-дон» номи берилишини истайди.

Боғдон шаҳарчасининг каттароқ қишлоқдан фарқи йўқ. У лойиҳасиз, яъни пала-партиш қурил-ган уйлар, қингир-қийишқ қўчалардан (агар қўчалар дейишга ариса) иборат. Йўлақлар йўқ. Ҳар ким ўз истак, ҳолича уйи олдиға, ёни, орқаларига оғил, ҳам-мом қуриб олган.

Ҳокимлар алмашавверган. Халқ дарди билан эмас, чўнтак ғами билан...

Қайтараман: Боғдон номига шаҳарча, аслида кат-тароқ қишлоқ, Боғдоннинг бош сўқоғи узунлиги уч юз метрга ҳам етмайди. Унинг иккала тарафи ҳам қўримсиз, қўрсиз, дўкончалар билан қуршалган. Улар ортида ғала-говур бозор жойлашган. Шу са-бабли, доимий тарзда одамлар ва машиналар билан тирбанд. Йўл четлари, бозор ичи ва атрофи чикин-дилар билан ивириб ётибди. Менимча, буни тез-тез тозалаб туришга имконият ҳам йўқ. Шу муаммодан келиб чиқиб айтаман: бозор ва дўконларни кенг-ликка кўчириш лозим.

Шаҳар, шаҳарча ва қишлоқларни обод қилишни Президент Шавкат Мирзиёев амалда кўрсатмоқда. Бу ҳақда талай мисоллар билан ёзганман. Яқинда Элбоши Жиззах ўлкасига ташриф буюрган. АЭС қу-рилиши мўлжалланаятган майдон ва бошқа муҳим объектилари бориб бўлган. Жумладан, Фориш ту-мани марказида ҳам қўрган. Ўшанда у Боғдон Га-гарин монанд (Гагарин шаҳри кўзда тутилади) бир кентга айлантирилажаги ҳақида сўзлаган. Мен буни Боғдон кексаларидаан эшитдим. Агар шу гап молиб бўлса, шаҳарчани Боғдон этагига, чеки йўқ бўшлиқ (юзлаб қақирим бўшлиқ)қа қуриш лозим. Қўрганда ҳам очун андазаси (стандарт) билан. Агар бунга амал этилмаса, келажакда яна муаммолар туғи-лади. Тошкентни бузиб қуриш муаммоси каби. Са-марқандни бузиб қуриш муаммоси каби. Буларга триллионлар сарфлангати.

Самарқандни Алп Ер Тўнга бобомиз қурган. У замонларда бу кентда биронта ёт қон яша-маган. Фирдавсий ўз «Шохно-маси»да Тўронга ва бу тенгсиз ботирга (Алп Ер Тўнгага) кўп осилган. Миллатчилик оғу-рини сочароқ...

Бу ҳақда Алишер Навоий қуйиниб ёзган. Алп Ер Тўнга (Афросиёб) ҳокон ўз замона-сига мос, хос равишда Сумер-кентни (Самаркент... Семеиз-кент...) бунёд этган. Шундан кейин асрлар: самарали, са-марасиз кечган. Очунлар те-мур ҳокон ўз давридан келиб чиққан ҳолда Сумеркентни қайта қурган. Оламда тенгсиз қилиб. Бирок ўзйилликлар ке-чуварида кишилар ўз қурби-ларни етгунича ва ўз билгилар-ича бошланалар қуриб олиш-ган. Самарқанд кўркини бузароқ...

Вақт етилган. Бу режасиз, тартибсиз қурилган маҳаллаларни кенгликларга кўчириш вақти. Са-марқандни музей кент сифатида асрашимиз лозим. Худди шундай Бугоро (Бухоро), Хива, Кешни ҳам...

Боғдон, умуман, юртимизда яратилмақд барча шаҳарлар, таъкидлаганимдек, жаҳон андазаси тар-зида яратилиши лозим.

Бу борада оломон, фаранг, инглиз, жапўнлар-дан ибрат олсак, ютамыз. Фикр, мулоҳазалардан кели-б чиққан ҳолда тақлиф қиратаман. Жизжаектанда МАРКАЗИЙ ОСИЁ ШАҲАРСОЗЛИК ИНСТИТУТИ ОЧИЛСА, мақсадга мувофиқ бўлади. Унда ўзбек, қо-зоқ, қирғиз, уйғур, қорақалпоқ, тожик ва шу мин-тақада яшовчи ёшлар ўқийдилар. Маълумки, булар илмиз бир эллар. Тожик билан ҳам томирлашиб кетамиз.

Сўздан сўз, фикрдан фикр туғилади...

Телефоним жиринглади. Ҳаёлим қочди. Меҳри-бон Абдурахмоновнинг овози келди:

— Ҳозир қаердасиз?

— Боғдон бўсағасида, беповён бўшлиқда.

— Тинчликми?

— Ўзимча, бўлажак Боғдон шаҳарчасини шу кенг-ликда қуришни ўйлаётганман. Дунё андазаси билан...

— Яхши тақлиф, юрт катталари нима деркинлар?

— Билмадим, бу менинг нисбий фикрим.

БОҒДОН КЕЛАЖАГИ – ЮРТ КЕЛАЖАГИ...

Фориш имкониятлари бўйича энг бой туманлардан бири.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

Келишилган вақтда, икки қаватли ҳокимият ра-ҳисои саҳнида Махкамдон Абдурахмон, туман ба-носи ўринбосари Жаҳонгир Жиянов, нуронийлар жамғармаси бошлиғи Холмат Маматов туман уч-рашдик.

Иккинчи қаватта, ҳоким Абдували Мустанов ҳу-зурига қўтарилиди. У бизни илиқ қарши олди. Урта бўйли, вазмин, одамга синчков боқувчи бу йигитни илгари кўрмаганман. У ҳақда эшитганман. Кўпчилик яхши фикрда. Бир-икки кишидан ўта... Раҳбар одам-нинг ҳаммага бирдек тенг қўриниши қийин. Ҳаётнинг ўзи гўё шундай асосга қурилган. Қарама-қаршилик-сиз ўсув ҳам бўлмас. Шундан келиб чиқиб қаралса, катта бошлиқми, кичик бошлиқми, қатъи назар, ҳеч бири ҳаммага бирдек севимли бўлмайди.

Шундоқ экан, туманга ҳоким бўлганига икки йил ҳам (2 сентябрь 2017 йил) тўлганда Абдували Муста-нов тўғрисидаги эл гапни қушлаш, унинг Боғдонда яхши ишлар қилишига умид боғлаш мумкин. Олдин-дан башорат қилмаймиш, вақт ҳакам, вақт қўрсатади.

Эшитишми, Абдували Мустанов (менинг милли-он-миллион фикрдошларим «ов», «ев», «и», «ова», «овна», «евна» қўшимчаларига қаршиллар. Жумладан, мен ҳам. Биринчидан, бу мусулмон ис-ларига сингмайди ва уларнинг қўрқилиши бузади. Буни халқнинг асосий қатлами ҳам ҳам қилмайди. Иккинчидан, бу она тилимизга ёт қўшимчалар. Учтин-чидан, бу мустиқил давлат, миллий давлат шазъига

Олтин ўлка

ҳам ярашмайди. Шу сабабли, бу ажнабий қўшимча-лардан воз кечишимиз керак) боғдонлик эмас, Са-марқанднинг Пастдарғом туманидаги Зормон қиш-логидан.

Абдували Мустан донгли Жонқул Юсупга уру-дош бўлади. Найман. Тарихдан маълум, найманлар Туркининг қадим бошкенти Қорақурум (Ҳозир Мўғул худудиға қарайди), Бойқўл (Байқал), Ўрхун-Энасой, Селанги дарёлари бўйлари ва Сабир (Сибир) тоғла-рида от чоптириб юрган аймоқ. Ёвқур аймоқ, ишсе-вар аймоқ.

Шунга кўра, фарз қилиш мумкин, Абдували Мустан қўқиб қолган туманни тиклаш учун бор куч, ақли билан ишлайди. Оқдй улус ва оқдинларнинг айтишларича, ишляапти ҳам. Мен ундан туманнинг ҳозир ва келажаги тўғрисида сўрадим. У адабий тилга қотилган найман шевасида қисқа, аниқ жавоб қайтарди:

— Фориш улкан ер майдонига эга. Худуд бўйича Сир-дарё, Хоразм вилоятларидан катта. Деярли Фарғона водийсига тенг. Бундай айтганда, Жиззах ўлкаси 2 миллион гектар майдонни ташкил этса, шунинг тенг ярми Фориш ери. У Самарқанд, Навоий вилоятлари, Шароф Рашидов, За-фаробод, Арнасай, Мирзачўл, ғаллазорол туманлари билан че-гаралаш. Қозғистон билан ҳам. Туманимизда 100 минг нафар одам яшайди. Шунинг 91 фоизи ўзбек. Қолгани қозоқ, тожик, та-тар, рус ва бошқа миллат ва-киллари. Аниқлашимизча, 52,2 минг киши меҳнатга лаёқатли. Яшайрмайди, ишсизлар кўп. Мухтарам Президентимиз бу муаммони ечишни олдимизга баш масала қилиб қўйган. Ишо-насимни, йўқми – биламиз, биз яқин келажакда юз минг на-фар одамни иш билан таъмин-лашимиз мумкин. Чўнки туман имконияти жуда буюқ...

— Масалан?

— Уэр, бу ҳақда сал кейин...

— Майли, эркин сўхбат яхши.

— Фикримиз бир, — ҳоким бироз тин олиб да-вом этди, — туманимизда 461 та фермер хўжалиги турли тармоқ бўйича иш юрיתהди. Асосан чорва, ғалла, пилла, боғ, узум, мева, полиз, сабзавотчилик бўйича. Паррандачиликнинг ҳам ёмон эмас. Қо-рармол, от, туячилик бўйича ҳам аҳвол шундай. 10 гектарга яқин иссиқхонамиз ҳам бор. Денгизимиз-нинг (Хайдарқўл — Э.Т.) ўзи бир дунё, балячилик дегандай. Бултур бу тармоқлар бўйича, мактовга арзирли бўлмаса ҳам, ҳар қалай, олдимизга қўй-ган вазифаларни бажардик. 19 991 тонна гўшт, 3 267 777 тонна сут маҳсулоти етказиб бердик. Лекин туҳум масаласида бундай дея олмайман. Худо хоҳласа, бу йил яхши бўлади, қўклам яхши келди. Чорва қўклами бўлди, бўғдой, арпа, экин-тикин қўклами бўлди. Соилар ҳам тўлиб оқяпти.

— Қадамнингиз Боғдонга қўтулг келибди-да.

— Бу Яраттандинг иши, — дея ҳоким беповор жил-майдан ва узилган сўзни улади, — ҳозирча 94 та саноят корхонаси ишлаб турибди. Ҳозирча, дейишимизга сабаб, буларнинг сифат, сонини оширишни мўлжаллаётимиз.

— Мўлжал ҳам яхши, фақат сал маъқумроқдай.

— Режамиз бор, режасиз ҳаракатда, менимча, аниқлик бўлмайди, барака ҳам, самара ҳам. Мен аниқ мақсад билан, аниқ натижани қўзлаб иш ту-тишга одатланганман.

— Табиатингизда ҳам борми шу нарсас?

— Одам ўзига-ўзи баҳо берадими? Мен буни ёқтирмайман.

— Шундай. Менимча, Худо хоҳласа, энди хорижга кету-вчил оқими кескин қамайди. Президент Шавкат Мирзиёев бунга алоҳида эътибор бер-япти. Иш ўринлари ярати-лиши, уйсизлар уй билан таъминланиши бежиз дав-лат сиесати даражасига қўта-рилмади. Ёт юрт томошага яхши, лекин у ҳеч қачон Ватан бўлмайди. Адашмиш — туза-тиб бўлмас фожиға олиб ке-лади.

— Менинг ичимдаги гапни айтдингиз, — дейди Абдували Мустан, — туманимиз-дан кетган йигит-қизлар ҳам қайтиб келишяпти. Уларнинг айримлари билан мулоқотда бўлдим. Ватанини соғинганларини айтишди. Ётга турмушга чиқиб қолганларга ачинишди. Уларнинг оҳ-у ноларига ит йилгайди, дейишди.

— Оламда Ватан соғинчидан, ота-она соғинчи-дан, қариндош-уруғ соғинчидан буюроқ соғинч йўқ. Ҳозирда улар ёш, унча сезилмайди. Йиллар ўтиши билан кўрасиз, қуйиб, қул бўлишади.

— Ўзини, ўзлигини сотганларга бу ҳам оз?

— Қайтиб келганларга иш бериляптими?

— Илмон даражасида. Боя юз минг нафар одамни иш билан таъминлашимиз мумкин, деган эдим. Бунга вақт керак. Яқин вақтларда 20, кейин, 50, кейин 100 минг гектар ерни ўзлаштирамиз. Кейин яна ва яна...

— Ўйлаб кўринг, мунча ерни ўзлаштиришга қанча киши керак бўлади? Янги очилажак конларни ҳам ҳисобга олинг. Иш бошлаётган АЭСни ҳам... Юз минглар камлик қилмайди?

— Ёхтимол, камлик қилар...

хўжалиги туманимизга кўрк бериб туради. Кон-ларимиз оламга татигулик: ҳа, лофсиз, шундай. Кўтарматог тизмасида, минг йилга етгулик оҳак-тош захираси мавжуд. Бундан оҳак, цемент, бўр, асбоцемент ишлаб чиқарилади, чиқариляпти ҳам. Писталитоғ тизмасида эса асрлар бўйи қазиб олса ҳам тугамайдиган темир оксидига тўйинган маъдан кони топилди. Уни ақин ойларда ишга ту-ширамиз. Бир замонлар (СССР пайтида — Э.Т.) гул-лаб-яшнаган Учқўлоқ олтин кони шаҳарчасида болалигингиз кечганини эшитганман. Ўзингиз бил-ласиз, унда жуда катта микдорда кўрошин, рух, қисман олтин, қумуш, вольфрам, уран мавжуд. Бу конни қайта ишга туширишимиз ҳақида Пре-зидентимизнинг фармони (2017 йил) чиққан. Энг оламшумул воқеа: Боғдон тоғи бағридан базальт кони топилди ва у очик ҳолда экскаваторларда қазиб олинляпти. Бу кон ҳам минг йилларда туга-майдиغان захирага эга... Кўп юз йилларга етадиган мрамар, гранит конларимиз бор. Ҳозирча иккита. Аммо, геологларнинг айтишларича, Боғдон худу-дида, тоғларда гранит, мрамар ва бошқа маъдан-лар ҳам бор. Жумладан, Оришли билан Ўзгизбўлоқ қишлоқлари оралиғидан гранит ҳамда олтин кон-лари топилган. Лекин ҳали темир, Учқўлоқ руда конлари каби улар ишга туширилмаган.

— Нима учун?

— Технология керак. Технологийа эса пул...

— Ҳаракатда баракат...

— Тўғри, лекин бундай ишларга ҳаракатнинг ўзиниға камлик қилади... Ҳозир бизда фақат бир ерда, Учқўлоқ шаҳарчаси этагига, Пистали тоғнинг Қулсуюқ деган қисмида қора мрамар кони ишла-япти, у ҳам бўлса Олмалиқ кон-металлургия ком-бинати фойдасига...

— Қачондан бери?

— Қўлдан буюв...

— Туман чўнтагига бир сўм ҳам тушмайдики?

— Йўқ.

— Туман худудида-ку?

— Бизда тош кесар, тошга ишлов берар техноло-гия йўқ. Олмалиқ техникаси қора мрамарни блок-блок шаклда кесади. Сўнг у поезда Олмалиққа юборилади. У ерда мрамарга сайқал берилади.

— Олмалиқ қаерда-ю, Фориш қаерда? Юзлаб қақиримдан келиб, оғиздаги ошчи олиб кетамиди?

— Нотўғри бўлган, — Абдували Мустан ўзидан олдин келиб-кетган ҳокимларга мағзава ағдар-мади.

— Буни шундай қолдирасизми?

— Йўқ, албатта, тўхтатамиз. Туман еридаги ер ости, усти бойлик туманики.

— Агар темир, кўроғшин, рух, оҳак, мрамар, гра-нит, қумуш, олтин конлари кенг қўламда, тўла қув-ват билан ишга туширилса, туманда ишсиз одам қолмайди. Бу хол туманни яшаришга, янгилашга, обод бўлишга олиб келади. Бундай тақдирда ҳеч ким хорижга кетмайди, хатто мажбурласа ҳам.

— Тўғри, — ҳоким бошини иргайди.

— Олам темирга, кўроғшинга, гранитга муҳтож. Мрамар, рух, оҳакларга ҳам, дейиш мумкин. Ол-тин, қумушларни айтмасам ҳам бўлади. Ўзимиздан орган маъданларни, ўзга давлатларга сотсак, ер юзиде Форишдан бой туман бўладими?

— Ўзбекда азалдан ўз юртини севиш, ўз юртида умрбод яшаш туйғуси мавжуд. Ундан бу туйғуни (Тангридан ўзга) ҳеч ким тортиб ололмайди. Йўқ-лиқдан, очлиқдан, илжосизлиқдан бир бўлак нон топиб келиш учун четта қишғиша мажбур бўлган-лар бу туйғунинг азиялигини биладилар.

— Такорор айтаман, агар ёшлар иш, етарли маош би-лан таъминласа, ҳеч қачон четта кетмайди.

— Шундай. Менимча, Худо хоҳласа, энди хорижга кету-вчил оқими кескин қамайди. Президент Шавкат Мирзиёев бунга алоҳида эътибор бер-япти. Иш ўринлари ярати-лиши, уйсизлар уй билан таъминланиши бежиз дав-лат сиесати даражасига қўта-рилмади. Ёт юрт томошага яхши, лекин у ҳеч қачон Ватан бўлмайди. Адашмиш — туза-тиб бўлмас фожиға олиб ке-лади.

— Менинг ичимдаги гапни айтдингиз, — дейди Абдували Мустан, — туманимиз-дан кетган йигит-қизлар ҳам қайтиб келишяпти. Уларнинг айримлари билан мулоқотда бўлдим. Ватанини соғинганларини айтишди. Ётга турмушга чиқиб қолганларга ачинишди. Уларнинг оҳ-у ноларига ит йилгайди, дейишди.

— Оламда Ватан соғинчидан, ота-она соғинчи-дан, қариндош-уруғ соғинчидан буюроқ соғинч йўқ. Ҳозирда улар ёш, унча сезилмайди. Йиллар ўтиши билан кўрасиз, қуйиб, қул бўлишади.

— Ўзини, ўзлигини сотганларга бу ҳам оз?

— Қайтиб келганларга иш бериляптими?

— Илмон даражасида. Боя юз минг нафар одамни иш билан таъминлашимиз мумкин, деган эдим. Бунга вақт керак. Яқин вақтларда 20, кейин, 50, кейин 100 минг гектар ерни ўзлаштирамиз. Кейин яна ва яна...

— Ўйлаб кўринг, мунча ерни ўзлаштиришга қанча киши керак бўлади? Янги очилажак конларни ҳам ҳисобга олинг. Иш бошлаётган АЭСни ҳам... Юз минглар камлик қилмайди?

— Ёхтимол, камлик қилар...

Вақт етилган. Бу режа-сиз, тартибсиз қурилган маҳаллаларни кенглик-ларга кўчириш вақти. Самарқандни музей кент сифатида асраши-миз лозим. Худди шундай Бугоро (Бухоро), Хива, Кешни ҳам...

— Эшитгандирсиз, Қорамон сув омборини қуряпмиз?

— Қорамон дейсизми?

— Ҳа, у Қорамон уруғи номи билан шундай ата-лади.

— Туркияда ҳам Қорамон ўлкаси (вилояти) бор. У Усмонли давлатининг бошкенти бўлган Қўния-га қўшни. У қорамонлар бу қорамонлар билан бир туғишган қавм. Туркининг йирик бўғинларидан бири. Идрокли қавм. Қорамонлар насронийлар билан савашда ҳййла ишлатганлар. Қўй терила-рига ёпинган ҳолда ёнга қўққисдан ҳужум қилган-лар. Буни қутманган ёғий тум-тарақай бўлиб қочган ва енгилган. Ўшандан бери (такрибан, юз йил) Тур-кияда шу қўйиқ яшаб келади:

Қорамоннинг қўйини, Сўнгра чиқар қўйини...

— Қаранг-а!

— Яна қайси бир шоир, оти эсимда йўқ, Қора-монлар тўғрисида дoston ҳам ёзган. Ёзганда ҳам Қорамонни Ер юзини олган Ўғизхоннинг авлоди, деб ёзган.

— Қаранг-а!

— Достондан айрим мисралар эсимда қолган: **Осмонга буй чўзган Қорамон, Тўқай бўлиб қоллаган ерни.**

Бўри сангир «ув» тортар ёмон, Ваҳимаси ҳуркитар шерни.

— Ажойиб!

— Номини тўғри қўйибсизлар.

— Бу ерни эл Қорамон дейди.

— Демак, бу ерда, қадим замонда қорамон-лар яшаганлар. Аҳмад Яссавий сўзи билан айтсам, давр-у даврон сурганлар:

Оқмон билан Қорамон Сурган экан кўп даврон...

— Ажойиб тарих!... Қўлогимга отлар дуптури, қи-лич-қалқонлар жаранги эшитилгандек бўляпти.

Шу гап таъсиричи, қайси бир замонда ёзганим: сатрлар хотирамда жонланди:

Кечмишларга синчилаб боқ Она Элим, Ота Турон алп танаси мингта тилим.

Ҳун отларин дупурлари тинган энди. Ўғизхоннинг қиличи ҳам синган энди...

— Шеър ҳам ёзасизми?

— Кўнгли тусанган чоғларда.

— «Бўз бўлиш» деган шеърый роман ҳам ёзган, — гапга қўшилди Жаҳонгир Жиян, — у чет элларда босилган.

— Билмас эканман. Шеърнинг таъсир қучига қа-ранг, қўз олдимда чақмоқдек кескир инсон гавда-ланди.

— Ўғизхон бобомизда бу инсон, — Жаҳонгир ҳо-кимга жавоб қайтарди.

— Фаройиб!... — деди Абдували Мустан ва хиёл сукутдан сўнг Қорамон сув омбори тўғрисида сўз-лади. — Тўғоннинг айланмаси 6,8 километр. Баланд-лиги эса 18,5 метр. — У 1520 гектар ерни ишол қи-лади. Бу ҳавзада 117 миллион метр куб сув сақла-нади. Бу сув Сирдарёнинг бир тармоғи бўлимиш Жанубий Мирзачўл каналидан келади. Бунинг учун махсус анҳор қазилди. 18,5 қақирим узунлиқда. У энгига 6, бўйига 4 метр.

— Бу қачон битиди? — сўраймиз ҳокимдан.

— 3 ой ичида. Ҳозир 250 та техника, 500 киши қурилиш-монтаж ишларида ишляапти.

— Экинлардан нималар экиллади?

— 5000 гектар ерга ток, 435 гектар ерга турли мева-ли дарахт, 380 гектар ерга ёнғоқ, 2100 гектар ерга полиз, 380 гектар ерга ёнғоқ, 280 гектар ерга сабзавот ва бошқа экинлар...

— Яхши, аммо?... — мен хо-кимга савол қўйиш билан қара-дим.

— Бу биринчи босқич, — у мени сўзсиз тушуниди, — мақ-садимиз юз минг гектар... Иккинчи, учинчи, тўртинчи босқичларда ниятимиз тўқис амалга ошади. Шоир тили би-лан айтсам, Боғдон чўллари гулшанга айланади. Холмат Мамат билан Жаҳонгир Жиян уни қўлади:

— Шундай, шундай.

Мен уларнинг кўзларида ишончини кўрдим.

— Тасаввур қилинг, минг йиллардан бери ўзлаштирил-маган ерни, шўрдан ҳоли, соғлом тупроқли, сувга зор ерни биз ўзлаштиряпмиз. Бу кимларгадир лоф-дек туюлар, бироқ бу ҳақиқат. Бу ҳақиқатнинг бо-шида мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев турибди. Бу юртдан қанча-қанча раҳбарлар ўтган. Субутили, субутизм... Аммо бул бўлиқ ерларни ўз-лаштириш ҳеч бирининг хаёлига келмаган.

— Эл-юртини ўйлаган раҳбар ҳар қандай замон, макон, шароитда ҳам эзгу ишлар қилади.

— Мен ҳам шундай, деб ўйлайман, — сўзимни маъқуладди Абдували Мустан, — Шавкат Мирзиёевни бизга Худо етказди. Бўлмаса бу чўллар чўлигича қо-либ кетарди. Балки, яна минг йилларга...

Яна анча қўнишдик.

41

— «Ishonch» газетасида халқ таълими тизимидаги муаммолар, ўзгаришлар, ислохотларга бағишланган кўплаб танқидий-таҳлилий мақолалар эълон қилиб келинмоқда. Аввало, шуларга муносабатингиз ҳақида билмоқчи эдик.

— Бунинг учун таҳририятга ўз миннатдорлигини билдираман. Холис ва объектив мақолалар эълон қилинмоқда. Кузатиб борапман. Дастлаб айтиб ўтиш жоизки, муҳтарам Президентимиз томонидан таълим соҳасида бизга юклатилган вазифаларни бажаришда учта асосий тамойилни ўзимизга белгилаб олганмиз: сифат, адолат, шаффофлик. Саволингиздан келиб чиқиб, сўзни шаффофликдан бошласак. Бунинг учун оммавий ахборот воситаларига суянамиз. Жумладан, «Ishonch»га ҳам. Муносабатим, албатта, яхши. Холис ва объектив танқид бўлса, ижобий қабул қиламан. Албатта, ҳар бир иш аввал камчилиқни аниқлаб, уни тўзатишдан бошланади. Шу маънода, тизимдаги камчиликлар кўрсатилётган экан, бунинг учун фақат раҳмат айтаман.

Шерзод ШЕРМАТОВ,

Халқ таълими вазир:

СИФАТ, АДОЛАТ, ШАФФОФЛИК

фаолиятимиз ана шу тамойилларга асосланган

— Эсингизда бўлса, газетамизда «Мактабда бир кун» лойиҳаси асосида Сурхондарё ҳамда Самарқанд вилоятларидаги мактаблар ҳолати, ўқитувчилар етишмаслиги, таълим сифати, мактаблар қурилиши ҳамда ўқиш учун яратилган шароитлардаги камчиликлар ҳақида сўз юритилган. «Вазирлик ислохотлари мактабларга тегишли эмас(ми)?» ҳамда «Адиб ошолмаётган инновация» мақолалари чоп этилганди. Уларга негадир на ёзма, на оғзаки жавоб берилмади. Очиги, биз бундан бироз ранжидик ҳам.

— Ўша мақолаларни ўқиб чиқдим. Уларда масала ҳақиқатдан тўғри кўтарилган, негаки вилоят, туман марказларида аҳоли бироз яхшилланган. Ўқитувчи келаётган, ишлаётган бўлиши мумкин. Аммо олис ҳудудларда ўқитувчи етишмаслиги айни ҳақиқат. Жорий йилнинг 7 июнида Вазирлар Маҳкамасининг «Олис ҳудудларда жойлашган умумий ўрта таълим муассасаларида фаолият юритаётган педагог ҳодимларнинг меҳнатини янада рағбатлантириш тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Унда белгиланган рўйхат бўйича олис ҳудудларга бошқа жойдан келиб ишлайдиган ўқитувчилар учун устама ҳақ белгиланди. Ўйлайманки, бу қўшимча рағбат энди ўқитувчиларнинг мазкур ҳудудларга келиб ишлашига имкон яратди.

Кейинги масала — узоқ ҳудудларда жойлашган мактаблардаги қурилишлар ва уларга шароит яратиш. Очигини айтганда, бунда жамоатчилик назорати, албатта, керак. Негаки, мазкур жараёнга мактаб директори аралаша олмайди. Биринчидан, у мутахассис эмас, иккинчидан, маблағни тақсимламайди. Барча қурилишлар дастурлар асосида пудратчи ташкилотларга берилади. Биз мактабни фақат қабул қилиб оламиз, холос. Олдинлари чала битказилган объектларга ҳам «битказилди», дея қўл қўйдириб олинган ҳолатлар кузатилган экан. Демак, давлат томонидан ажратилган маблағ тўғри ишлатилмаптими, бино сифатли қурилатми, буларни билиш учун жамоатчилик назоратига, хусусан, оммавий ахборот воситалари мададида суянамиз.

Энди жавоблар масаласига келсак, биз сизни бугун суҳбатга шунинг учун чорладик: очик ва самимий, дилдан мулоқот қилиш.

— Келинг, мавзунинг бугун кўпчилигининг диққат марказида турган мавзу — мактабларга қабул жараёни, бундаги турли мунозараларга қаратсак. «Мактабларга қабул пулли бўлармиш» деган муҳокама ҳамон тинганин йўқ. Айни шу жиҳатга аниқлик киритсангиз?

— Шу йил 7 июнда Вазирлар Маҳкамасининг «Болаларни давлат умумий ўрта таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича давлат хизматлари кўрсатишнинг маъмурий регламентини тасдиқлаш тўғрисида» қарори қабул қилинди. Унга кўра, болаларни умумтаълим муассасаларига қабул қилиш жараёни босқичма-босқич Давлат хизматлари марказлари ёки Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали амалга ошириш белгиланган. Дастлаб 2019/2020 ўқув йилидан бошлаб Тошкент шаҳридаги 81 та мактабда лойиҳа амалиётга татбиқ этилмоқда.

Ўрганишларимизга кўра, Тошкент шаҳридаги 303 та мактабнинг 100 га яқинида ўқувчилар сони анча кўп экан. Ушбу муассасаларга шаҳарнинг бошқа ҳудудларидан ҳам ўқувчиларни олиб ке-

Ў.А. Суртган

лишмоқда. Натижада, баъзи синфларда 40-50 нафар ўқувчи мавжуд. Энг ёмони, ўқувчиларни қабул қилиш учун мактаб директорларига турли босимлар қўлланилади: кўнғироқлар, дўқ-пўписалар, таниш-билишчилик ва ҳоказо. Қабул жараёнидан мактабнинг холи бўлиши эса бунга чек қўяди. Қолаверса, коррупциянинг олдини олиш лозим. Айнан шу мактабга фарзандини бериш учун мактаб раҳбарларига пул таклиф қилиш ҳолатлари ҳам йўқ эмас. Энг муҳим масала шундаки, шу омиллар сабаб мазкур микроҳудудда яшовчи болалар ўзига яқин мактабда ўқий олмасди. Эндликда микроҳудуддаги болалар ушбу мактабларга бемалол пулсиз қабул қилинади, бошқа ҳудуддан келса, марҳамат, керакли маблағни тўлаб ўқийверсин. Яна бир жиҳат ота-оналар фарзандини олти ёшдан мактабга беришни хоҳласа ҳам тўлов қилишига тўғри келади. Мазкур ислохотлардан мақсад шу — адолат бўлсин! Бу — боя таъкидланган иккинчи тамойилга мосдир.

— Билдирилган муаммолар кадрлар билан боғлиқ эмасми? Яхши мактабларга талаб кучлироқ бўлмайdimи? Барча фарзандим, яхши таълим олса, билимларни чуқурроқ ўзлаштирса, дейди. Шундай экан, барча мактабларга бир хил нигоҳ ташлаш керак эмасми, деган савол барибир юзага чиқармайdimи?

— Юртимизда 10 мингтага яқин умумтаълим мактаби бор. Уларга кадр топиш, айниқса, раҳбар кадрларни жойлаштириш энг оғриқли масалалардан бири. Биз кадрлар масаласини вазирлик миқёсида бошладик. Ҳар ҳолда вазирликнинг марказий аппаратида чет элдан ўқиган ёхуд ангина фикр юритадиган кадрларни олиб келишни ууддалдик. Лекин оддий вилоят бошқармаси ёки туман бўлимида бу муаммо ҳали ечимини топгани йўқ. Мана, оддий мисол. Жиззах вилояти халқ таълими бошқармасини бошқариш учун кадр керак бўлди. Бу бўйича ҳатто эълон ҳам бердик. Аммо барибир натижа йўқ. Ёки Тошкент шаҳри Мирзо Улуғбек тумани халқ таълими бўлимини бошқаришга узоқ вақт кадр изладик. Кейин бошқа тумандан бу жойга мутахассис олиб келишга мажбур бўлдик. Аммо биламизки, жойларда фидойи мутахассислар бор. Гап уларни излаб топишда. Ҳозир шу йўналишда ҳам изчил ишларни амалга оширишми. Аввал вилоят, кейин туман, сўнгга ҳар бир мактабга жонқур ва янгича фикрлайдиган мутахассисларни қўямиз. Бунинг учун яна жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликни кучайтиришимиз керак.

— Сиз бир суҳбатда (тўғрироғи, «Ўзбекистон 24» телеканалига берган интервьюнгизда) дарсликлар ҳақида гапириб, ҳозирги таълим методи экинчи, ёллатиш тизимини, замон талаб этмаётгани, балки ўқувчини фақат фикрлашга жалб этиш кераклигини таъкидлаган эдингиз. Аммо, фикримча, ўқувчида ёлланган билим базаси бўлмаса, унда таҳлилдан фойда бўлмайди.

— Асосий мақсадимиз — ўқувчиларнинг билимли ва фикрлаш доираси кенг бўлишига эришиш. Уларнинг маълумотларни таҳлил қилиб, фойдаланишни таъминлашимиз зарур. Ёдлаш давомида ўқувчи дастурда берилган маълумотгагина эга бўлади. Биз эса ўқувчилар берилган маълумотни англаши ва ундан қандай фойдаланиш мумкинлигини кўрсатиб беришимиз керак. Мактаб ўқувчилари китобда берилган билимлардан чекланмасликка, балки қўшимча маълумотлар излаши

ва фикрлаш доирасини кенгайтиришга интилишимиз лозим. Олдинлари китобда берилган маълумот ва ўқитувчи берадиган маълумот энг асосийси ҳисобланар эди. Замон шиддат билан ўзгармоқда. Яъни, болаларимизга фақатгина бир нарсани ёдлаб қолишни ўргатишимиз керак эмас. Уларни олинган билимларни ҳаётда қўллаш ва мантиқий фикрлашга ўргатишимиз зарур. Бундан ташқари, ўз устиди ишлашни ўргатишимиз лозим. Яъни ҳозир айтмоқчи бўлганимиз қандайдир далил, формулани эслаб қолишга эътибор қаратадиган ягона билим манбаи китоб ҳисобланган тизимдан ўзининг мустақил фикрига эга бўлиб, шу билимларни ҳаётда қўллаб билишни кўзлаган, ўз устиди тинмай излашни ўргатадиган тизимга ўтишимиз керак. Мен мана шу фикрни ифода этишга ҳаракат қилганман.

— Гапнинг очиги, бугун юртимиздаги мактабларда интернет масаласи ҳамон оғир аҳволда. Бундай вазиятда яна мукамал дарсликсиз ва замонвий ахборот технологиялари йўқ бўлган баъзи мактабларда ўқувчилар саводсиз бўлиб қолмайдими? Қолаверса, дарсликлар ҳам оғриқли муаммолардан бирига айланган.

— Дарсликлардаги муаммо шундаки, улар даражаси ёлган муаллифлик билан бир хил. Унга қанча қалам ҳақи берилмапти?! Оддий бир мисол. Нимага бизда китоб бозори ривожланмапти? Чунки муаллиф меҳнатига яраша пул олмайди. Масалан, Англияда «Гарри Поттер»ни ёзган ўй бекиси муаллифлик ҳуқуқи орқасидан миллиардерга айланди. Яна бир жиҳат — дарсликларимиздаги асосий муаммо мазмунда. Мазмунни қайта қўриб чиқиш учун эндликда яхши муаллифлар жалб қилинади. Бу бўйича иш бошланди.

— Яқинда ўтказилган матбуот анжуманида вазирлик вакиллари «Дарсликлардаги хатоликларни бизга топиб беринлар. Топганларни моддий рағбатлантираимиз» деган гапни айтишди. Лекин, мен ўйлайманки, вазирлик пулни асосий тақсимловчи, асосий буюртмачи, таълимнинг эгаси бўлганидан кейин жавобгарлик ҳам вазирликнинг зиммасида бўлиши керак эмасми?

— Ҳамма нарсаси вақт, маблағ, имкониятдан келиб чиқиб ҳал қилинади. Дарслик яратишнинг ўз тизими бор. Улар 4-5 йилда қайта қўриб чиқилади. Шу тизим бўйича бир йилда ҳаммасини зўр қилиб юборамиз, десак, гирт ёлғончи бўламиз. Вақти келганда ўша дарсликлар чиқарилади. Биз барча синфлар учун чиқарилган 7 та тилдаги дарсликларнинг электрон кўринишини eduportal.uz сайтига жойлаштирдик. Бу нима учун керак? Биринчидан, дарслик етишмаётгани ҳақиқат. Шундай вазиятда улардан бемалол онлайн тарзда фойдаланиш мумкин. Дарсликларни қайта чоп этириш бир кунда ҳал бўладиган иш эмас. Иккинчиси, ОАВда ёки ижтимоий тармоқларда дарсликлардаги хатоликлар ҳақида ёзилади. eduportal.uz портали орқали хатоликларни топиб, бети, қаторини белгилаб қўйилса, у архивда туради. Кейинги қайта ишлаш вақти келганда, қайта ишлаётган муаллифлар бундан фойдаланади.

Дарсликларни яратишда ижодий жараёнга кўпроқ эътибор қаратиш зарур деб ҳисоблайман. Дейлик, тестлар. Ҳозиргача улар нотўғри тузилган.

— Бу фикрингизга мен ҳам қўшиламан.

— Бу инсон қачон туғилган? Қайси йили нима қилган каби... Бундай кўринишдаги тестлар натижа-

сида кўпчилик юртдошларимизда тестга нисбатан салбий тасаввур юзага келган. Аслида, тестдан фойдаланиш методикаси нотўғри қўлланилган, холос.

— Ҳамма гап уни қандай тузишдами?

— Албатта. Масалан, ривожланган давлатларнинг тестларини олиб қарайлик. Улардаги тестлар синус, косинус, тенгламалар ҳақида эмас, балки ҳаётда олинган билимларни қўллашни ўргатади. Ўқувчининг фикрлаш қобилияти текширилади. Қайсидир формулани ёдлаб қолганини сўрамайди. Масала берилади ва уни тест кўринишида ечиш талаб қилинади.

— Хабарингиз бор, газетамизда сизга очик хат эълон қилинди. У сизнинг ОАВга берган бир интервьюнгизда «Болаларга фақат инглиз тилини ўқитаверинлар» деган мазмундаги фикрингиздан келиб чиққан ҳолда ёзилган эди. Албатта, биз ҳам фарзандларимизнинг инглиз, немис, рус тиллари, умуман, қайсидир тилни ўрганишидан фақатгина хурсанд бўламиз. Бунга ҳеч қандай эътирозимиз йўқ. Лекин Ўзбекистонда Президент мактабида биринчи тил инглиз тили бўлиши... Яқинда бир гуруҳ русийзабон ватандошларимиз рус тилига расмий мақом бериш ҳақида таклиф билан чиққанидан кейин сиз ҳам ўз фикрингизни билдирганингиз бизни мамнун этди. Зиёлиларда шундай гап бор: қай тилда фикрласангиз, шу миллатга мойилсиз. Оилада ўзга тилда гаплашяптими, унда ўзбекча фикрлаш бўлмайди. Мактаб ҳам бир оила, албатта. Келажак пойдевори шу масканда қўйилади. Шу маънода, сиз бу фикрларга қандай қарайсиз?

— Мен ҳам ўзбек мактабида ўқиганман, ўзбек маҳалласида яшаганман. Шу миллатнинг фарзанди сифатида она тилимизни йўқотиб, бошқа тилни ўрганинлар, демайман. Фикрим шунки, жаҳонга чиқиш, дунёга рақобатбардош бўлиш учун болаларимиз ҳеч бўлмаса, халқаро тил сифатида рус ва инглиз тилини билиши зарур. Президент мактабларида энг замонвий билимлар STEM (science, technology, engineering and mathematics) дастурида ўтилади. Бу билимлар бўйича мутахассислар инглиз тилида ишлайдиган давлатлардан келади. Айнан шу фанлар инглиз тилида бўлади. Она тили, тарих каби фанлар эса ўзбек тилида ўтилади. Биз дунёга чиқишимиз, дунё илмини ўрганишимиз керак. Шунинг учун мажбуримиз инглиз тилида ўргатишга. Бизга келгусида Хоразмийлар, Берунийлар, Мирзо Улуғбеклар керак. Қолаверса, чет элликларга салоҳиятимизни уларнинг тилида исботлаб бера оладиган ёшларни тарбиялашимиз зарур. Ана шундангина улар, Президентларни кутганидек, энг зўр билимга эга, ватанпарвар ёшлар бўлиб вояга етати.

— Шу ўринда «мажбурий обунга» ҳақида бироз тўхталсак. Мен ўзим журналист сифатида мажбурий обунга доимо қарши бўлиб келганман. Сиз ҳам фаолиятингизнинг дастлабки кезларида ишни шундан бошладингиз. Бугун «Маърифат» газетасининг адади тушиб кетган. Албатта, бунда мазкур жараёнларнинг таъсири катта. Мактаблардаги кўплаб ўқитувчилар ҳозир «Маърифат» ёки бошқа бир қатор газеталарнинг етиб бормаётгани сабабли ўз фаолиятида камчилик сезмаяптими? Қолаверса, ўқитувчиларнинг интернетдан тўлиқ фойдалана олапти, деган фикр ҳам мутлақ ҳақиқат эмас.

— Президентимиз бизга ўқитувчининг жамиятдаги обрўсини кўтариш вазифасини қўйди. Лекин, таҳлил қилсак, ўқитувчиларнинг «бўйнига ўтириб» олган соҳалар кўп экан. Шулардан бири «мажбурий обунга» эди. Аммо бу мен матбуотга қаршман, дегани эмас, албатта. Бу ўринда гап, ўқитувчидан ўзи ўқимаётган газета учун пул ушлаб қолиниши ҳақида кетмоқда. Мен айнан шунга қарши чиқдим. Мақсадим ўқитувчи оиллик иш қачининг ноқонуний ушлаб қолинишининг олдини олиш эди. Афсуски, ҳали ҳам бу каби ҳолатлар кузатиляпти. Ҳуқуқий саводхонлик етарли даражада бўлганда, балки бундай бўлмасди. Айтиб ўтишим керакики, узоқ ҳудудлардаги мактабларга маҳаллий бюджетдан алоҳида обунга учун пул ажратилади. У рўйхат ичида 10 та матбуот наشري бор. Бу бюджет ҳисобидан ажратилади. Қолганини ўқитувчининг ихтиёрига қўйиб бериш керак. Зауррими, марҳамат, обунга бўлсин, фаолиятида фойдалансин, билим ва маънавиятини оширсин.

— Ўзингиз қайси газеталарни ўқийсиз?

— «Халқ сўзи», «Правда Востока» ва «Маърифат»ни ўқийман. Аммо оммавий ахборот воситалари фақат газетадан иборат эмас. Унинг турлари кўп. Энг асосийси, ҳамма гап мазмунда деб биламан.

— Сиз ўқийдиган газеталар орасида «Ishonch» газетаси ҳам бўлади, деган умидимиз. Таклифингиздан хурсандмиз.

— Раҳмат!

Сўхбатдош:
Хусан ЭРМАТОВ

ҚОҒОЗЛАР

— Марҳамат, ҳурматли ҳужжатлар, буюққа ўтинлар! Фахрий ёрликлар ўннга, ташаккурномалар чапта. Дипломжон! Сизга давра тўри мунзатир. Сертификатхон, тоифангиз қанақа? Маҳаллий бўлса, четроқ туринг. Халқаро борми, халқаро? Ҳа, балли, марказга! Кимлар қолди? Тақрирлар, Тасвияномалар, Фикрномалар тик турса ҳам бўлаверади. Китоблар ҳам бор экан-ку, лек жой қолмадиёв...

Дарвоқе, Инсоннинг ўзи қани?..

ТЕЛЕГРАМДАГИ ХАБАР

Аёл ёлғиз тамадди қилғач, телевизор пултини у ёқдан, бу ёққа айлантириб, яна креслога қайтариб қўйди. Қўлига китоб олди: свғи қиссаси. Ўқий олмади — ахир, энди 18 яшар қиз эдимми?..

Руссиз алфозда телеграмга келган хабарларни ўқий бошлади.

«Эртага муҳим учрашув бор, вақтлорқ келиб ҳужжатларни тахт қилиб қўйинг».

«Шанба куни курсдошлар йиғилмапти, бу гал келарсан?».

«Амма, дадам бетоб, бир кўриб кетинг».

Галдаги хабар эса унинг юрагини ўйнатиб юборди.

«Ойижоним! Бугун туғилган куним, келишга ваъда қилган эдингиз. Тоғам «Ойинг ўзоқларга кетган», дейди. Кейин кўзлари ёшланади. Ўртоқларим «Онангга хабар ёз, телеграмда ҳамма одамни топса бўлади, ўқиса келади», дейишяпти. Рақамингизни холанинг дафтаридан топиб олдим. Санашини ўрганиб олганман. Менга жавоб ёзинг, хўп. Қизингиз».

Аёл томоғига қадалган йиғини ютолмай, дарҳол жавоб ёзишга киришди, аммо янги хабар келиб улгургани:

«Ўэр, жияним, адашиб ёзиб юборибди».

Уни ҳеч ким ойижон деб атамаган. Қандай чиройли сўз, оромбахш сўз экан бу... Бир лаҳза бўлса-да, у кимгадир она бўлгандек сезди ўзини. Ширин энттиқ, лаблари беихтиёр жилмайди.

Хаёлларини учириб эшик кўнғироғи чалинди. Уй соҳиб қайти. Ниҳоят, қайти...

— Энди мени ҳайдама... Тирноқсиз бўлсак-да, сен билан бахтлиман. Ҳеч ким ўрнингни босолмайд.

Аёл соғинчли нигоҳларини эркакдан узмасди.

— Энди қаррадири дилбандим бор. Ғойибона қизалогим. Биз ёлғиз эмасмиз...

ҲАЙКАЛ ВА ИНСОН

Хотира маросимига казо-казолар келди. Бир гуруҳ ёшлар саватдаги гулдастани ҳайкал пойига қўйиб, таъзим қилишди. Сўзга чиққанлар эса адиб умри давомида ёзиб кетган шох асарлар бугун минглаб нусхаларга чоп этилаётганини иштиёқ билан сўзлашди. Ёш шоир ёнидаги устозидан сўради:

— Адиб ёш кетган экан-а? Нима сабабдан?

— Ҳа... Касаллик туфайли... Даволанишга пули йўқ эди.

АВТОҲАЛОКАТДАН СЎНГ

— Мени кечир, ўғлим... ўша кунни тезликни оширганимдан афсусдаман. Жажжи қабрдан садо бўлмади.

Нодирабегим
ИБРОҲИМОВА

МУАССИС:

2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 116-рақам билан рўйхатга олинган.

Бош муҳаррир Хусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:

Касаба уюшмалари ҳаёти — (71) 256-64-69
Хуқуқ ва халқаро ҳаёт — (71) 256-52-89
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт — (71) 256-82-79
Хатлар ва муҳбирлар билан ишлаш — (71) 256-85-43
Маркетинг ва обуна — (71) 256-87-73

www.ishonch.uz сайти орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, энг сўнгги янгиликлар, таҳлилий, танқидий мақолалар, хабарларнинг тўлиқ матни билан танишишингиз мумкин.

Манзилими:

100165, Тошкент шаҳри,
Бухоро кўчаси, 24-уй.
E-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.
Газета «Ishonch»нинг компьютер марказида терилди ва сақланган.

«Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй.
Баҳоси келишишдан нарҳда.

Таҳририй ҳисобрақами:

2021 0000 0004 3052 7001,
АТИБ «Ipoteka bank» Яшнобод филиали,
банк коди: 00959, СТИР: 201133889, ОКЭД: 58130

Ҳудудлардаги муҳбирлар:
Қорақалпоғистон Республикаси — (+998-99) 889-90-22
Андижон — (+998-99) 889-90-23
Бухоро — (+998-99) 889-90-31
Жиззах — (+998-99) 889-90-25
Наманган — (+998-99) 889-90-02
Навоий — (+998-99) 889-90-28
Самарқанд — (+998-99) 889-90-26
Сирдарё — (+998-99) 889-90-55
Сурхондарё — (+998-99) 889-90-32
Фарғона — (+998-99) 889-90-24
Хоразм — (+998-99) 889-90-01
Қашқадарё — (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқлиниши мумкин.

Навбатчи муҳаррир:

Х. Норбоев
Мусаҳҳиш:
З. Исмоилов
Саҳифаловчи:
Ҳ. Абдужалилов
ЎЗА яқини — 21:45
Тўширилди — 22:50
Газета офсет усулида, А-2 форматда босилди.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Буюртма Г — 617.
30082 нусхада босилди.
Навр кўрсаткичи: 133